

Co-funded by
the European Union

EuroCivic Lab

**Ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητας
και ιδιότητας του πολίτη μέσω
των ΣΒΑ, του κοινωνικού
ακτιβισμού και της μεθοδολογίας
Living Labs στη σχολική εκπαίδευση**

WP4

Ασκήσεις κριτικής σκέψης – Ενότητα 1

Το έργο EuroCivic Lab: Ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητας και ιδιότητας του πολίτη μέσω των ΣΒΑ, του κοινωνικού ακτιβισμού και της μεθοδολογίας Living Lab στη σχολική εκπαίδευση

2024-1-HU01-KA220-SCH-000251467

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται είναι ωστόσο αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Εθνικής Μονάδας Erasmus+. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο φορέας χορήγησης μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Άδεια Creative Commons

CC BY-NC 4.0

Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International

Η άδεια αυτή απαιτεί από όσους επαναχρησιμοποιούν το υλικό να αναφέρουν τον δημιουργό. Επιτρέπει τη διανομή, την προσαρμογή, τη διασκευή και την περαιτέρω

Εταίροι του έργου

universität
wien

αξιοποίηση του υλικού σε οποιοδήποτε μέσο ή μορφή, αποκλειστικά για μη εμπορικούς σκοπούς.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Συγγραφείς	Εταίρος του έργου
	Salesianos

Εταίροι του έργου

universität
wien

Μελέτη περίπτωσης 1

Μαθησιακοί στόχοι:

- Να εντοπίζουν τις χειραγωγικές τακτικές που χρησιμοποιούνται στην παραπληροφόρηση, όπως η χρήση του φόβου, τα πλαστά έγγραφα ή η δημιουργία μιας ψευδούς αίσθησης επείγοντος.
- Να εξασκούνται στον έλεγχο εγκυρότητας των πληροφοριών, όπως η επαλήθευση των πηγών και η διασταύρωση των δεδομένων με επίσημες πληροφορίες και έγγραφα.
- Να προτείνουν απαντήσεις με σεβασμό και πολιτειακό ήθος, οι οποίες προάγουν τη συμπερίληψη και τη δημοκρατική κουλτούρα στο σχολικό περιβάλλον.

Ποια είναι η καταλληλότερη και πιο αντικειμενική ενέργεια για την επιβεβαίωση της ακρίβειας αυτής της πληροφορίας, σύμφωνα με τις ορθές πρακτικές παιδείας στα μέσα;

«Κυκλοφορεί μια φήμη ότι οι μαθητές μεταναστευτικής προέλευσης έχουν προτεραιότητα στις σχολικές εγγραφές, συνοδευόμενη από ένα στιγμιότυπο οθόνης από ειδησεογραφικό κανάλι.»

A) Να επιβεβαιώσετε την είδηση ως αληθινή, καθώς η παρουσία του λογοτύπου ενός τηλεοπτικού καναλιού αποτελεί επαρκή απόδειξη αυθεντικότητας.

B) Να μοιραστείτε αμέσως την ανάρτηση, ώστε οι υπόλοιπες πορτογαλικές οικογένειες να ενημερωθούν για την κατάσταση όσο το δυνατόν γρηγορότερα.

C) Να συμβουλευτείτε επίσημες πηγές (όπως το Υπουργείο Παιδείας ή τους σχετικούς κανονισμούς) για να ελέγξετε ποιος καθορίζει τους κανόνες εγγραφής και να αναζητήσετε το πρωτότυπο ρεπορτάζ στον ιστότοπο του τηλεοπτικού καναλιού, ώστε να επιβεβαιώσετε ότι η εικόνα δεν έχει παραποιηθεί.

Εταίροι του έργου

universität
wien

D) Να ρωτήσετε σε ομάδες κοινωνικής δικτύωσης αν έχει ακούσει κάποιος άλλος τη φήμη, θεωρώντας ότι αν πολλοί την επαναλαμβάνουν, η πληροφορία πρέπει να είναι αληθής.

Σωστή απάντηση: C

Όπως αναφέρεται στη Μελέτη περίπτωσης 1, οι μαθητές οφείλουν να «ελέγχουν τι είναι αληθές», εντοπίζοντας ποιος θέτει τους κανόνες και τι αναφέρουν οι επίσημες πηγές, χωρίς να βασίζονται σε χειραγωγικές τακτικές όπως ο φόβος ή τα πιθανώς πλαστά έγγραφα.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Μελέτη περίπτωσης 2 – Πολυμορφία και τρόποι ζωής στην ΕΕ

Μαθησιακοί στόχοι:

- Να ευαισθητοποιηθούν ως προς την κοινωνικοοικονομική και πολιτισμική πολυμορφία εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Να προβληματιστούν σχετικά με τα στερεότυπα και τις αντιλήψεις για τους Ευρωπαίους πολίτες.
- Να αναλύσουν την πολυπλοκότητα της ευρωπαϊκής ταυτότητας, διερευνώντας πώς είναι δυνατή η οικοδόμηση μιας αίσθησης κοινών αξιών, δεδομένης της τεράστιας ποικιλίας εμπειριών ζωής που συνυπάρχουν εντός της Ένωσης.

Εξετάστε τις ακόλουθες δηλώσεις σχετικά με την πραγματικότητα της ζωής των Ευρωπαίων πολιτών και σημειώστε αν είναι Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):

1 - Η Ευρωπαϊκή Ένωση χαρακτηρίζεται από τεράστια ποικιλία τρόπων ζωής, γεγονός που σημαίνει ότι η καθημερινότητα των πολιτών της (όπως η στέγαση και οι μετακινήσεις) διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το κοινωνικοοικονομικό τους υπόβαθρο

() Σωστό () Λάθος

2 - Η ύπαρξη κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας συνεπάγεται ότι όλοι οι πολίτες των κρατών μελών πρέπει να ζουν υπό τις ίδιες οικονομικές συνθήκες και να έχουν πανομοιότυπες καταναλωτικές συνήθειες

() Σωστό () Λάθος

Εταίροι του έργου

universität
wien

3 - Η αναγνώριση της ποικιλίας των εμπειριών ζωής που συνυπάρχουν στην Ευρώπη είναι ουσιώδης για την αμφισβήτηση των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων σχετικά με το τι σημαίνει να είναι κανείς Ευρωπαίος πολίτης

() Σωστό () Λάθος

4 - Η οικοδόμηση κοινών αξιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια σύνθετη διαδικασία, καθώς οφείλει να ενσωματώνει και να σέβεται την πολλαπλότητα των πολιτισμικών και οικονομικών πραγματικοτήτων όλων των πολιτών της

() Σωστό () Λάθος

Απαντήσεις:

1 - Σ (Η πηγή τονίζει την «ποικιλία εμπειριών ζωής που συνυπάρχουν εντός της Ένωσης» και την «κοινωνικοοικονομική και πολιτισμική πολυμορφία»)

2 - Λ (Οι πηγές υπογραμμίζουν την πολυμορφία και την «πολυπλοκότητα του ορισμού του τι σημαίνει να είναι κανείς Ευρωπαίος πολίτης» απέναντι σε τόσο διαφορετικές πραγματικότητες)

3 - Σ (Ένας από τους βασικούς στόχους είναι ο προβληματισμός γύρω από τις «προκαταλήψεις και τα στερεότυπα» μέσα από την παρατήρηση διαφορετικών πραγματικών πλαισίων)

4 - Σ (Η δραστηριότητα προτείνει ρητά τη συζήτηση για το πώς οικοδομούνται κοινές αξίες απέναντι σε μια τόσο ποικιλόμορφη πραγματικότητα)

Εταίροι του έργου

Πολυμεσικό υλικό 1 – «Μετανάστες»

Μαθησιακοί στόχοι:

- Να εντοπίζουν τις μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα η Ευρώπη, όπως η μετανάστευση, η κλιματική αλλαγή και η κοινωνική συνοχή.
- Να κατανοήσουν τη σύνδεση ανάμεσα στις παγκόσμιες προκλήσεις και στην τοπική, καθημερινή πραγματικότητα, όπως η ένταξη ενός νέου συμμαθητή στην τάξη λόγω περιβαλλοντικών ζητημάτων.
- Να προβληματιστούν σχετικά με τον ρόλο των νέων στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, ενθαρρύνοντας την άσκηση της αλληλεγγύης και την προαγωγή της κοινωνικής συνοχής στην καθημερινή σχολική ζωή.

Σενάριο: Ένας νέος μαθητής έρχεται στην τάξη σας, προερχόμενος από μια περιοχή που έχει πληγεί από περιβαλλοντικές καταστροφές. Φαίνεται απομονωμένος και ορισμένοι συμμαθητές διστάζουν να τον πλησιάσουν, επειδή δεν γνωρίζουν τον πολιτισμό του.

Ερώτηση προβληματισμού: Ανακαλώντας την ιστορία των πολικών αρκούδων στην ταινία, πώς θα εξηγούσατε στους συμμαθητές σας τη σύνδεση ανάμεσα στις παγκόσμιες προκλήσεις (όπως η κλιματική αλλαγή) και στην ανάγκη να ασκείτε αλληλεγγύη και κοινωνική συνοχή στην καθημερινή ζωή της τάξης σας;

Εταίροι του έργου

universität
wien

Πολυμεσικό υλικό 2 – Η δημοκρατία στην πράξη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Μαθησιακοί στόχοι:

- Να περιγράφουν τα βασικά στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της ΕΕ στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
- Να εξασκηθούν στη διαπραγμάτευση, τον συμβιβασμό και τον διάλογο με σεβασμό, κατανοώντας πώς τα στοιχεία αυτά είναι ουσιώδη για τη διαμόρφωση της νομοθεσίας μέσω διαλόγου και συμφωνίας
- Να προβληματιστούν σχετικά με τον αντίκτυπο της νομοθεσίας, ώστε να κατανοήσουν ότι το τελικό αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας (οι νόμοι) επηρεάζει άμεσα την καθημερινή ζωή των πολιτών

Αντιστοιχίστε κάθε ενέργεια των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (στήλη Α) με τη σωστή περιγραφή ή τον σκοπό της στη διαδικασία λήψης αποφάσεων (στήλη Β).

Στήλη Α	Στήλη Β
---------	---------

Εταίροι του έργου

Συζήτηση	() Η επίτευξη τελικής συμφωνίας, στην οποία τα μέρη υποχωρούν σε ορισμένα σημεία προκειμένου να επιτευχθεί ένας κοινός στόχος.
Διαπραγμάτευση	() Η στιγμή της συλλογικής απόφασης, κατά την οποία κρίνεται αν η πρόταση εγκρίνεται από την πλειοψηφία.
Συμβιβασμός	() Η εξέταση μιας νομοθετικής πρότασης μέσω επιχειρημάτων και ενεργητικής ακρόασης.
Ψηφοφορία	() Μια διαδικασία διαλόγου και συμφωνίας μεταξύ διαφορετικών ομάδων για τη διαμόρφωση της νομοθεσίας.
Νομοθεσία	() Το αποτέλεσμα της διαδικασίας που δημιουργεί κανόνες και νόμους οι οποίοι διαμορφώνουν τη ζωή των πολιτών.

Λύσεις:

Συζήτηση: Η εξέταση μιας νομοθετικής πρότασης μέσω επιχειρημάτων και ενεργητικής ακρόασης.

Διαπραγμάτευση: Μια διαδικασία διαλόγου και συμφωνίας μεταξύ διαφορετικών ομάδων για τη διαμόρφωση της νομοθεσίας.

Συμβιβασμός: Η επίτευξη τελικής συμφωνίας, στην οποία τα μέρη υποχωρούν σε ορισμένα σημεία προκειμένου να επιτευχθεί ένας κοινός στόχος.

Ψηφοφορία: Η στιγμή της συλλογικής απόφασης, κατά την οποία κρίνεται αν η πρόταση εγκρίνεται από την πλειοψηφία.

Νομοθεσία: Το αποτέλεσμα της διαδικασίας που δημιουργεί κανόνες και νόμους οι οποίοι διαμορφώνουν τη ζωή των πολιτών.

Εταίροι του έργου

Πολυμεσικό υλικό 3 – Τακτικές χειραγώγησης

Μαθησιακοί στόχοι:

- Να αξιολογηθεί η γνώση των συνήθων στρατηγικών που χρησιμοποιούνται για τη χειραγώγηση της γνώμης στο διαδίκτυο και να γίνει κατανοητό πώς λειτουργεί η παραπληροφόρηση στην πράξη.

Διαβάστε προσεκτικά κάθε τακτική χειραγώγησης (Α). Δείτε τον κατάλογο των παραδειγμάτων ή περιγραφών (Β).

Αντιστοιχίστε κάθε τακτική με την περιγραφή που την αποδίδει καλύτερα. Σημειώστε το αντίστοιχο ζεύγος (π.χ. Α1 → Β3).

Τακτική χειραγώγησης	Παραδείγματα ή περιγραφές
A1. Πόλωση	B1. Πλήγμα στην αξιοπιστία μιας επίσημης πηγής ή ενός δημοσιογράφου, ώστε το κοινό να χάσει την εμπιστοσύνη του στην έγκυρη πληροφόρηση.
A2. Θεωρίες συνωμοσίας	B2. Χρήση καταστροφολογικών τίτλων ή σοκαριστικών εικόνων για την πρόκληση ενστικτώδους αντίδρασης και την αύξηση των κοινοποιήσεων.
A3. Απαξίωση	B3. Δημιουργία ακραίου διχασμού μεταξύ ομάδων (π.χ. «εμείς εναντίον αυτών») για την πρόκληση συγκρούσεων και αντιπαραθέσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Εταίροι του έργου

A4. Ψευδές επείγον	B4. Υπαινιγμοί ότι σύνθετα γεγονότα ελέγχονται κρυφά από ισχυρές ομάδες, χωρίς την παρουσίαση πραγματικών αποδείξεων.
A5. Συναισθηματικά ερεθίσματα (φόβος/οργή)	B5. Χρήση φράσεων όπως «Επείγον» ή «Κοινοποιήστε το πριν το διαγράψουν» για να πειστεί ο χρήστης να ενεργήσει χωρίς χρόνο να ελέγξει τα γεγονότα.

Λύσεις

- **A1 → B3** (Η πόλωση αποσκοπεί στη διαίρεση της κοινωνίας σε αντίπαλα στρατόπεδα).
- **A2 → B4** (Οι θεωρίες συνωμοσίας στηρίζονται σε ανεπιβεβαίωτα μυστικά σχέδια).
- **A3 → B1** (Η απαξίωση χρησιμεύει στην υπονόμηση της εμπιστοσύνης προς τις αξιόπιστες πηγές).
- **A4 → B5** (Το ψευδές επείγον εμποδίζει τον στοχασμό και την επαλήθευση των πηγών).
- **A5 → B2** (Τα συναισθηματικά ερεθίσματα εκμεταλλεύονται τα συναισθήματα για τη χειραγώγηση της προσοχής).

Εταίροι του έργου

Συνεργατικό έργο 1 – Κουίζ: Η δημοκρατία στα σχολεία με το OPEscolas

Μαθησιακοί στόχοι:

- Να αναπτύξουν ένα βιώσιμο έργο, το οποίο περιλαμβάνει τον εντοπισμό των πραγματικών αναγκών του σχολείου, την κατάρτιση προϋπολογισμού και την ανάλυση των οφελών για την κοινότητα.
- Να συμμετέχουν υπεύθυνα σε ένα έργο που απαιτεί λήψη αποφάσεων, με στάδια όπως η προεκλογική εκστρατεία, η ψηφοφορία και η λογοδοσία.
- Να συνεργαστούν για την επίτευξη πραγματικής βελτίωσης στη σχολική κοινότητα, προάγοντας την ενεργό ιδιότητα του πολίτη και τη βιωματική μάθηση.

Ερώτηση 1: Ποιος είναι ο βασικός στόχος της πρωτοβουλίας συμμετοχικού προϋπολογισμού OPEscolas;

- A) Η δημιουργία βαθμολογικής κατάταξης μεταξύ διαφορετικών πορτογαλικών σχολείων.
- B) Η δυνατότητα των μαθητών να συμμετέχουν σε μια γνήσια δημοκρατική διαδικασία για τον εντοπισμό αναγκών και την υλοποίηση βελτιώσεων στο δικό τους σχολείο.
- C) Η παροχή μιας πλατφόρμας ώστε οι εκπαιδευτικοί να αποφασίζουν μόνοι τους για τον προϋπολογισμό του σχολείου.
- D) Η διοργάνωση αθλητικών διαγωνισμών μεταξύ μαθητών διαφορετικών τάξεων.

Ερώτηση 2: Σύμφωνα με τα στάδια του προγράμματος, τι πρέπει να κάνουν οι μαθητές αφού αναπτύξουν τις προτάσεις των έργων τους;

Εταίροι του έργου

universität
wien

- A) Να περιμένουν τη διεύθυνση του σχολείου να επιλέξει τον νικητή χωρίς δημόσια διαβούλευση.
- B) Να πραγματοποιήσουν εκστρατείες για την παρουσίαση των ιδεών τους και να συμμετάσχουν σε ψηφοφορία για την ανάδειξη του νικητήριου έργου.
- C) Να στείλουν την πρόταση απευθείας στο Υπουργείο Παιδείας για τελική έγκριση. D) Να υλοποιήσουν αμέσως την ιδέα, χωρίς να απαιτείται ψηφοφορία ή προϋπολογισμός.

Ερώτηση 3: Ποιες δεξιότητες του ενεργού πολίτη αναπτύσσονται με την ενεργό συμμετοχή στη διαδικασία OPEscolas;

- A) Μόνο ψηφιακές δεξιότητες για την πλοήγηση σε διαδικτυακές πλατφόρμες.
- B) Η ικανότητα ατομικής εργασίας χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των συνομηλίκων.
- C) Υπεύθυνη λήψη αποφάσεων, συνεργασία για το κοινό καλό και κατανόηση του τρόπου αποτελεσματικής διαχείρισης προϋπολογισμών.
- D) Παθητική υπακοή στους κανόνες που θεσπίζουν τα διοικητικά όργανα του σχολείου.

Λύσεις:

1. B
2. B
3. C

Εταίροι του έργου

universität
wien

Εταίροι του έργου

universität
wien

Συνεργατικό έργο 2 – «Η φωνή σου στην πόλη» (MyPolis)

Μαθησιακοί στόχοι:

- Να εντοπίζουν τοπικά ζητήματα και να χαρτογραφούν τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Να εξασκούνται στην υπεύθυνη ψηφιακή συμμετοχή και στον διάλογο του πολίτη.
- Να σχεδιάζουν λύσεις και να επικοινωνούν αποτελεσματικά τις προτάσεις τους στους τοπικούς θεσμούς.

Σενάριο: Έχετε παρατηρήσει ότι το πάρκο κοντά στο σχολείο σας, όπου συγκεντρώνονται πολλοί νέοι τις απογευματινές ώρες, έχει ελλιπή φωτισμό και οι αθλητικές εγκαταστάσεις του βρίσκονται σε κακή κατάσταση.

Θέλετε να χρησιμοποιήσετε την πλατφόρμα MyPolis για να επιχειρήσετε να λύσετε αυτό το πρόβλημα, γνωρίζετε όμως ότι η απλή διαμαρτυρία δεν αρκεί· χρειάζεται να καταθέσετε μια τεκμηριωμένη πρόταση που θα πείσει τις τοπικές αρχές (τον Δήμο ή το Δημοτικό Συμβούλιο Νεολαίας).

Σημεία προβληματισμού:

1. Εντοπισμός εμπλεκόμενων φορέων: Πέρα από τους νέους που χρησιμοποιούν το πάρκο, ποιες άλλες ομάδες της κοινότητας (γείτονες, τοπικές επιχειρήσεις, σύλλογοι) θα μπορούσαν να ενδιαφέρονται για αυτή τη βελτίωση; Πώς θα μπορούσε η στήριξη από τις ομάδες αυτές να ενισχύσει την πρότασή σας στο MyPolis;
2. Σχεδιασμός λύσης και εφικτότητα: Κατά τον σχεδιασμό της λύσης στην πλατφόρμα, ποιες λεπτομέρειες πρέπει να συμπεριλάβετε ώστε οι τοπικοί φορείς λήψης

Εταίροι του έργουuniversität
wien

- αποφάσεων να κατανοήσουν ότι το έργο σας είναι εφικτό; (Λάβετε υπόψη πτυχές όπως: τι πρέπει να γίνει πρώτο, τα οφέλη για την ασφάλεια και το πιθανό κόστος).
3. Υπεύθυνος ψηφιακός διάλογος και συμμετοχή: Φανταστείτε ότι κάποιος σχολιάζει την πρότασή σας στην πλατφόρμα με αρνητικό ή επιθετικό τρόπο. Πώς μπορείτε να απαντήσετε με τρόπο που διατηρεί έναν υπεύθυνο διάλογο του πολίτη, εστιασμένο στην επίλυση του προβλήματος και όχι στην τροφοδότηση μιας ψηφιακής σύγκρουσης;
4. Επικοινωνία με τους φορείς λήψης αποφάσεων: Αν είχατε την ευκαιρία να παρουσιάσετε τα σχόλια που συγκεντρώθηκαν στο MyPolis σε συνεδρίαση του Συμβουλίου Νεολαίας, ποιο θα ήταν το βασικό σας επιχείρημα για να δείξετε ότι αυτή η βελτίωση του πάρκου αποτελεί προτεραιότητα για τους κατοίκους της περιοχής;

Εταίροι του έργου

**universität
wien**

